

האם תפרוץ הקיץ מלחמה חדשה? שא- לה זו נשאלה השבוע אלפי פעמים בפי אזי רחים מודאגים.

איש לא שאל: "האם יבוא הקיץ השלום?" כי השלום נראה בלתי-אקטואלי, בלתי-מציאותי. הוא היה רחוק מתודעת האזרח. העסקים והעיתונים תיארוהו כאוטופיה וכסכנה. עד כמה רחוק השלום ברגע זה מתודעת הציבור הישראלי, הוכיח השבוע טכס קטן, נוגע-ללב ורווי-משמעות, שנערך ליד קברו (הסמלי) של אברהם אבינו, בחברון.

אבי היהודים והערבים. יוזם היה טכס היה גורגו ("הפרופסור הקטן") לה-פירה, מי שהיה ראש עיריית פירנצה באי-טליה, נציג אחד הזרמים היותר מתקדמים במחנה הדתי הקאטולי.

גיבורו של לה-פירה הוא אדם שמילא תפקיד מסוים בהיסטוריה של ארץ-ישראל: פראנצ'סקו איש אסיסי, נזיר רוודי-שלום ו-מטיף-אברהם. בימי מלחמת הצלבנים במוסלמים, עבר פראנצ'סקו כמה פעמים בין הדתות, וזכה באהבת שני היריבים, ניסה לשווא להשכיח שלום ביניהם.

במשך שנים רבות עמל לה-פירה, ביוזמת עצמו, למען שלום ישראל-ערב, ערך וערך דו-תשלום נסיונות בפירנצה. הפעם בא אל ארץ כתי להשתתף בסימפוזיון שנערך על-די מפיץ, בהשראתו ובמימונו של משרד החוץ (העולם הוא 1648). נראה כי הכנס ברה-מלל וחסרת-התוצאות לא סיפק אותה, כי בסופו החליט, על דעת עצמו, להקים יוזמה נפרדת משלו: לערוך טכס של התיחדות עם רעיון השלום ליד קבר אברהם, אביהם של היהודים והערבים, אבי שלוש הדתות השמיות הגדולות.

פחות מ-30. מן הרגע הראשון נתקל הרעיון התמים והיפה במיכשולים. העיתונות סירבה לפרסם את קריאת לה-פירה, בטענה שרק המושל הצבאי מוסמך לפרסם יוזמה כזו. אף עיתונאי אחד לא מצא לנכון לראיין את לה-פירה לקראת המאורע.

איש מבין מארגני כנס-הראווה, אנשי גוף ומשרד-החוץ, לא עזר ליוזמה. שום גופ ציבורי לא התייבב מאחוריו.

וכן, ביום קר וטוער, התכנסו במערת המכפלה פחות משלושים איש, בני שלושת העמים. הנוצרים התפללו אינו שבשמיים, היהודים קראו את הפרקים פ"ד וצ' מספר תהילים: "אשרי אדם עוז לו בן מטיילות בלבבם... ויהי נועם אדוני אלוהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידיו כוננוהו."

כאשר מת ידד. בטכס לא נכח ראש עיריית חברון, השייך אלי-עברית, הסיבה: הוא נבגש אותה שעה עם שרה-מטרה, כדי למחות על יחס השלטונות לאסירים ערביים ולבקש את שחרורם של שני רוסאים. בחורו לעירו, הזמין המנהיג החילוני הדתי את באי הכינוס לביתו, המשקיף על עיר אברהם. אחרי שלה-פירה הזכיר לה-פירה כי כבר לפני 12 שנה, בימי השלטון על ירדן, אמר לו ג'עברי כי הוא מוכן להילחם למען השלום בין היהודים והערבים, התייחסו לראש רוחי סהילות, בין השאר:

לה-פירה: "בחשכת הלילה צריכים לחשוב על אור הבוקר. אין רואים את ה-אור, אך יודעים כי בוא יבוא. כשחושבים על השחר, יודעים אותו לעלות."

אלי-עברית: "בן-אדם אינו דומה ל-צמח. כאשר מת צמח, הוא משאיר אחריו צמח דורו. במקום צמח צמח חדש. אבל כאשר מת ידד, שום צבר לא יהיה במקומו. לכן צריכים להיחם במלחמה."

לה-פירה: "סנונית אחת אינה מביאה את האביב. אבל כשכמה סנוניות אחת, יודי-עים כי יבוא האביב. אונחנו הסנוניות."

אלי-עברית: "כשמישהו חייב לי עשה-דבר דולאר, אני יכול להתרכז בתפילה. אפילו בעת התפילה מנקרת בלבי המחשבה

את הנוצרים ייצג לה-פירה, כומר צר-פתי מירושלים ושני אישים איטלקיים. את הערבים ייצג איוב מוסלם, לשעבר ראש עיריית בית-לחם ושר בממשלת ירדן. מן הצד היהודי השתתפו פרופסור ליאו לוי, אישיות אקדמית-חידדת בירושלים, בנו יוסף ("יוסי") לוי, מפעילי ועדת הסטודנטים למען שלום וביטחון, ח"כ אורי אבנרי, קצין-נים, חיילים ואחד מחסידי ברסלב.

לה-פירה (חבוש מוגבעת) מתפלל בקבר אברהם *

בחשכת הלילה, צריכים לחשוב על האור

על מה שמגיע לי. אלוהים לא יעשה שלום עד אשר יסולקו החובות. יש לחסל את ה-עול שנעשה לפליטים."

לה-פירה (שהוא פרופסור לחוק רב-מאי): "זהו גם חוק רומאי עתיק, לכל אדם (יש לתת) את שלו."

אלי-עברית: "ישראל יכולה לעשות את הצעד הראשון לשלום. אם תציע לפליטים את הבחירה בין שיבה ובין פיצויים."

לה-פירה: "יבוא יום וכולנו נהיה מסובים לשולחן השלום, ונשתה חלב."

למחרת היום לא דיווח אף עיתון ישראלי אחד על הכנס. אף עיתון אחד לא שיגר כתב-הרדיו שלח צוות, אך הסתפק בשידור שניים-שלושה משפטים מפי לה-פירה, בליווי רמוזים אירוניים. הוצאת הכנס, בסך 300 ל"י, נשארו ללא כיסוי.

כעבור כמה ימים נערכה לא הרחק משם פגישה של צעירי ארבע מפלגות הימין, ש-קבעו להגביר את ההתנחלות היהודית ב-חברון — שהיא פעולה מכוונת נגד השלום. פגישה זו זכתה בדיווח נרחב ברדיו ובכל העיתונים.

בישראל, בפסח תשכ"ט, ערב יום-עצמאות-תה 21, השלום הוא לא סחורה.

מדיניות

תותחים מול

ושינגטון

האם הכוח המקובץ של היהדות האמריקאית, המופעל על-ידי משרד-החוץ הישראלי, די בו לסכל את יוזמת ארבעת הגדולים?

זוהי השאלה הגדולה המעוררת עתה תקפה ודאגה בירושלים ובשינגטון, שעה שיוזמת ממשלת ניכסון עוברת את המלכיה ההיריים הראשוניים.

מה שאירע השבוע היה בחוקת חילופי-אש ראשוניים, סיורים אלימים לבדיקת כוח היריב. הקרב האמיתי עוד לא התחיל. בחילופי-אש אלה, לא היתה ידי ממשלת-ישראל על העליונה.

נמאם ליארינג. הראשון שהכשיל את ישראל היה ג'ואר יארינג, הדיפלומט ה-שבדי הסבלני. סבלנותו פקעה.

בארצות-הברית הכריזו הדוברים הישראליים כי יוזמת ארבעת הגדולים מפריעה לשליחות יארינג ומסכלת אותה. לכן, טענה יש לשים קץ ליוזמת המעצמות.

אך אותה שעה פרסמו תשובות ישראל ל-11 שאלות שהציג לה יארינג. התשובות חזרו על העמדה הנוקשה והבלתי-מתפשרת של ממשלת מאיר: ישראל מסרבת להגבילת חובות-שלום, להודיע מה הם הגבולות שהיא שואפת אליהם. היא תעשה זאת רק אחרי שממשלות ערב יפתחו במשאומתן רשמי פנימי-אל-פנימי.

לפתע נמאס כל זה ליארינג. הוא ידע שהוא משמש רק תירוץ לקיום הסטאטוס-קוו. הוא הודיע שהוא חוזר לתפקידו ב-מוסקבה, שם הוא מכהן כשגריר ארצו. עד אשר ייצרו ארבעת הגדולים מצב חדש. בכך השמיט את הקרקע מתחת לטכסיס ישראלי חשוב.

ניזיפה לאבן. בינתיים התקימה בניו-יורק הישיבה הראשונה של שגרירי ארבעת הגדולים. היא נסתיימה ברול אופטימית כללית ומוודגשת, כימעט צוהלת. האמריקאים רמזו כי הסובייטים גילו יחס אוהד

ביותר, התקרבו כבר בישיבה הראשונה לעמדות האמריקאיות. הגורם שהמרין גם אותם: הפחד בעני מלחמה קרובה במרחב, בה יצטרכו להתערב.

הודעת-הסיכום דיברה על המאמצים לה-שיג הסדר מדיני בדרכי-שלום — נוסח המקובל על מוסקבה וקאהיר. הוא טרף בעיני הנציגים הישראליים, התובעים "חווה שלום ישרי בין הצדדים" התעמולה הישרא-אלית הבלוטה הכול זה, פתחה בהתקפה, אך הפעם לא נשארו האמריקאים חייבים.

* מימין: נעים גלעדי, עורך העולם הזה וערבית. משמאל: פרופסור ליאו לוי.

אילו היית זר...

מדוע נעלמה בעולם המערבי האהדה ה-אחידה, שליוותה את ישראל במלחמת ששת-הימים? מדוע מתחילה תעמולת אל-פתח למצוא אונן קשבת, ביחוד בחוגי השמאל החדש והאינטליגנציה הצעירה? מדוע, בקי-צור, נכשלת ההסברה הישראלית ברוב ארצות המערב?

הדבר אינו תלוי בכישרון הדיפלומטים והמסבירים, כי אם בסוג החומר המגיע לעיתוני העולם מתוך ישראל והשטחים המוחזקים.

גוסה נא לבצע תרגיל על עצמך: תאר לך שאתה סטודנט בפאריס, מנהל-עבודה ב-לונדון, עסקן כושי בניו-יורק או אריכל צעיר בברלין, ואם את אשה: תארי לך ש-את עקרת-בית או סטודנטית במקומות אלה. אחרי-כך, בתור שכזה, קרא את הקטע הבא שפורסם בכל עיתוני המערב, מטעם סוכנות הידיעות אפי"י. הקטע הזה גורם מהעיתון האמריקאי המופיע בפאריס, ניו-יורק הראלד טריביון, וכמוהו מופיעים כימעט מדי יום בכל עיתוני המערב.

קרא ובדוק את הגבולותיך — כזה הכותרת: "דין מזוהר עיר מודת, קורא לה לשים קץ לאייסור."

הקטע במלואו, ירושלים, 2 באפריל (איי.פי). — שר-הביטחון משה דיין הזהיר היום את מנהיגי-גיה של שכס המרדנית שאם ינהלו מלחמה בכובושה הישראליים תתמוטט עירם. בתוהו-ובוהו וחורבן.

הודעה מטעם משרד-הביטחון הכריזה: "פעילות חבלנית, אייסור והפרעות אלימות יכריחו את כוחות-הביטחון לנקוט פעולה נגדית. אז יתדרדרו העניינים עד כדי היתז-רות מצב שאינו רצוי לא לשלטונות ולא לתושבים." בפני העיר פתוחות שתי דרכים: לחיות

דוברים רשמיים אמריקאיים מסרו לטוכנו-יזמה-היזומה כי אבא אבן, "פגע באהדה ה-אמריקאית לישראל", כאשר תקף, בעת ביקורו האחרון בארצות-הברית, את יוזמת ארבעת הגדולים ואת שיתוף ברית-המועצות ביוזמה זו.

מזה שנים רבות לא נתנה ממשלה אמ-ריקאית נזיפה כה חריפה לנציג ישראלי. אבן פעל, כמובן, על פי הוראות ממשלתו, שאסרה עליו מראש לזוז אף במילימטר אחד מן הקו הנוקשה של הליכוד-הלאומי.

התותחים לא ירנו. כאשר התכנסו ארבעת הגדולים לישיבתם השנייה, הם קיוו כי יעלה בידם תוך כמה שבועות, או חוד-שיים, לגבש תוכנית-שלום מפורטת, שתכ-לול את הפסקת הלוחמה וההכרה הערבית בישראלים; החזרת גבולות ה-4 ביוני, תוך תיקונים קלים; השארת ירושלים בידי ישר-אל תוך מתן מעמד רשמי לירדן בה; פתי-חת תעלת-סואץ בפני אוניות ישראל ו-פתרון בעיית הפליטים.

נציגו האישי של עברדאל-נאצר שהיה בניו-יורק, נפגש עם כל הגדולים, רמז כי מנהיגו יקבל הסדר כזה, ולא ידרוש אפילו נסיגה ישראלית כצעד ראשון.

המעצמות ידעו כי לא יוכלו לכפות פת-רון כזה על ישראל בכוח. אך הם קיוו כי תוכנית כזאת תהיה כל-כך סבירה בעיני העולם, וכל-כך פופולרית בציבור האמרי-קאי הכללי, עד כי אפילו יהודי ארצות-הברית לא יעזו לקום נגדו. הלחץ המוסרי, כך קיוו, ישתק את התנגדות יהודי אמרי-קה ויעלה בישראל ממשלה שתקבל שלום כזה.

אך משרד-החוץ הישראלי רחוק מיאוש. הוא ידע כי סוללות-התותחים העצומות של יהדות ארצות-הברית לא ירו עדיין את פגזיהן — וכי מעטות הממשלות באמריקה שעמדו עד כה בפני הפגזה מרוכזת כזו.

חיים נורמליים, לגרש חבלנים פעילים ולי-שים קץ להתפרעויות; או להיכנס למלחמה עם השלטונות, דבר שיביא בסופו של דבר את העיר לידי תהויובהו וחורבן. זמן קצרה אחרי ששר-הביטחון יצא מן העיר, הגדולה שבערי ירדן הכבושה, נסגרו

Dayan Warns Rebellious Town To End Disorder. JERUSALEM, April 2 (AP). — Defense Minister Moshe Dayan to day warned leaders of rebellious Nablus that if they war with the Israeli occupiers their city will collapse "in chaos and destruction." A Defense Ministry communiqué said he declared: "Terrorist activities, disorder and violent disturbances will compel the security forces to take action against them, and matters will then deteriorate to a situation desirable to neither the authorities nor the inhabitants." "There are two ways open to the town: to live a normal life, to drive away terrorist activists and to put an end to disturbances; or to enter into a war with the authorities, a process which will finally bring the town to chaos and destruction." Shortly after the defense minister left the biggest city in occupied Jordan, stores, businesses and schools closed in a massive anti-Israeli protest. Gen. Dayan's visit followed weeks of intermittent violence in the city as schoolchildren staged strikes and rock-throwing demonstrations and troops were accused of using harsh methods to keep order.

החניות, מקומות-העסק ובתי-הספר במד-אה אנטי-ישראלית מוחצת. ביקורו של הגנרל דיין בא אחרי שבני-עות של מעשי-אלימות חוזרים ונישנים ב-עיר, כשילדי בתי-הספר ערכו שביתות ו-הפגנות תוך כדי ידוי אבנים. החיילי-הואשמו בכך שהשתמשו בשיטות קשה-הן כדי לקיים את הסדר. ידיעה כזאת, המתארת את שר-הביטחון כגנרל קשוח, המאיים בחורבנה של עיר-כבושה; ואת ישראל כולה כמדינה קולוני-לית, הלוחמת בהתקוממות כל עם כבוש — בוודאי שהוה לתעמולת אל-פתח בעול-מיליוני-ליריות.